

**Karolinska
Institutet**

Kursplan för

Basutbildning i familjeterapi, 60 hp

Basic Training in Family Therapy, 60 credits

Denna kurs är nedlagd, för mer information se rubriken Övergångsbestämmelser i den sista versionen av kursplanen.

Observera att kursplanen finns i följande versioner:

HT12 , HT14

Kurskod	9K8053
Kursens benämning	Basutbildning i familjeterapi
Hp	60 hp
Utbildningsform	Uppdragsutbildning (högskolepoäng)
Huvudområde	Psykoterapi
Nivå	G1 - Grundnivå 1
Betygsskala	Godkänd, underkänd
Kursansvarig institution	Institutionen för klinisk neurovetenskap
Beslutande organ	Styrelsen för utbildning
Datum för fastställande	2012-08-30
Reviderad av	Styrelsen för utbildning
Senast reviderad	2014-06-23
Kursplanen gäller från	Höstterminen 2014

Särskild behörighet

Grundläggande utbildning inom vård och behandling, samt erfarenheter av behandlande arbetsuppgifter.

Mål

Kunskap och förståelse

Efter slutförd kurs ska studenten kunna:

- beskriva grunderna i generell systemteori.
- beskriva centrala systemteoretiska begrepp och deras betydelse inom systemisk terapi.
- redogöra för grundläggande psykologiska funktioner.
- beskriva och förklara övergripande vetenskapsbaserade förklaringsmodeller till psykopatologi, systemteoretisk dysfunktionalitet och salutogenes.
- skilja på olika familjeterapeutiska inriktningar.
- diskutera om familjeterapeutiska inriktningars vetenskapliga grund.

- redogöra för skillnader mellan olika familjeterapeutiska inriktningar och dess användbarhet i olika kliniska sammanhang.
- identifiera olika teorier inom forskningsmetodik och vetenskapsteori.
- redogöra för lagstiftningen gällande kliniskt arbete.
- beskriva hur man på vetenskaplig grund kan utvärdera den egna arbetsinsatsen.

Färdighet och förmåga

Efter slutförd kurs ska studenten kunna:

- tillämpa teoretisk kunskap i det kliniska arbetet.
- medverka i bedömning av individuell diagnos, psykoterapiindikation och behandlingsplanering.
- medverka i bedömning av familjers behov och lämpliga familjeinterventioner.
- etablera alliansbaserade behandlingsrelationer till olika familjer i deras kontext.
- planera och genomföra en behandlingsplan i samverkan med hela familjen.
- tillämpa olika familjeterapeutiska metoder i kliniskt arbete
- under handledning planera, genomföra och dokumentera behandlingsarbete på vetenskaplig grund.
- identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.
- reflektera över och använda information, råd och feedback från handledare.
- presentera relevant kliniskt material och problemställningar för handledare.
- formulera relevanta frågor och synpunkter beträffande kliniskt material till övriga deltagare i en handledningsgrupp.
- redovisa övergripande förmåga att kritiskt granska vetenskapligt arbete.
- reflektera över sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Värderingförmåga och förhållningssätt

Efter slutförd kurs ska studenten kunna:

- kritiskt förhålla sig till och på vetenskaplig grund värdera olika diagnostiska system.
- förhålla sig uppdaterad och kritisk till olika terapeutiska teorier och till det aktuella forskningsläget.
- inta en kritisk hållning till sitt eget arbete som familjeterapeut utifrån juridiska och etiska aspekter.
- granska sitt eget arbete som familjeterapeut utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet.
- Med handledning kunna avgöra om en familj/patient bör remiteras till en annan kollega eller annan terapeutisk behandling.

Innehåll

Kursen innehåller 13 moment.

Grundläggande systemteoretiska perspektiv, familjediagnostik, 10 hp Moment 1 omfattar en översiktlig genomgång av generell systemteori samt av familjeterapeutiska inriktningar och nätverksarbete. Vidare belyses familjebeskrivande begrepp, familjemönster och familjediagnostik samt samgåendetekniker och vad som utmärker ett första samtal. Momentet belyser det aktuella forskningsläget. Momentet ges termin 1. **Grundläggande psykologi 1, 3 hp** Moment 2 omfattar en introduktion i inlärnings- och informationspsykologi. Momentet ges under termin 1. **Grundläggande psykologi 2, 4 hp** Moment 3 är en fortsättning på Grundläggande psykologi 1 och omfattar en introduktion i utvecklingspsykologi, neuropsykologi, samt affektteori och anknytningsteori. Momentet ges under termin 2. **Psykodynamisk metod och kognitiv beteendeterapeutisk metod, 4 hp** Moment 4 ger en orientering om grunderna för psykodynamiska metoder och kognitivt beteendeterapeutiska metoder för individer och grupper. Momentet belyser det aktuella forskningsläget för dessa metoder. Momentet ges under termin 2. **Psykopatologi och dysfunktionella familjesystem, 2 hp**

Moment 5 omfattar en genomgång av psykopatologi, dysfunktionella familjesystem, familjediagnostiska instrument samt begreppen patogenes och salutogenes. Momentet ges termin 2. **Juridik och etik, 2 hp** Moment 6 ges under termin 3 och omfattar lagstiftning som reglerar psykoterapeutisk verksamhet samt grundläggande etiska principer. **Forskning och klinisk utvärdering, 3 hp** Moment 7 ges under termin 3 och omfattar en introduktion till evidensbegreppet och metoder för kvalitetssäkring samt en orientering om relevanta databaser och sökmetoder. **Familjeterapeutisk teori och metod 1, 5 hp** Moment 8 omfattar en grundläggande genomgång av de tidiga familjeterapeutiska metoderna med kommunikationsorienterade, strukturella och strategiska teorier. Aktuella manualbaserade metoder behandlas. Momentet ges termin 3. **Familjeterapeutisk teori och metod 2, 10 hp** Moment 9 är en fortsättning på föregående termins moment och omfattar lösningsfokuserade, narrativa och språkssystemiska metoder samt kognitiv familjeterapi, psykodynamisk familjeterapi, parterapi, familjeterapi i relation till missbruk och familjeterapi med barn. Aktuella manualbaserade metoder behandlas. Momentet ges termin 4. **Familjeterapi under handledning 1, Familjerekonstruktion, 2 hp** Moment 10. Handledningen påbörjas med att studenterna i sina handledningsgrupper arbetar med familjerekonstruktion av egna familjer under 8 timmar. Momentet ges under termin 1. **Familjeterapi under handledning 2, 5 hp** Moment 11 är en fortsättning på förra terminens handledning. Momentet fokuserar på samgående, allians och psykoterapikontrakt. Handledningen av familjeterapeutiskt arbete inriktas på sessionsrapporter och inspelat material. Momentet ges under termin 2. **Familjeterapi under handledning 3, 5 hp** Moment 12 är en fortsättning på förra terminens handledning. Handledningen av familjeterapeutiskt arbete inriktas på sessionsrapporter, inspelat material samt skriftliga fallbeskrivningar. Momentet ges under termin 3. **Familjeterapi under handledning 4, 5 hp** Moment 13 är en fortsättning på förra terminens handledning. Handledningen av familjeterapeutiskt arbete inriktas på sessionsrapporter, inspelat material, fallbeskrivningar och behandlingsrapporter. Momentet ges under termin 4

Arbetsformer

Den teoretiska undervisningen sker genom föreläsningar, seminarier, gruppövningar, egna litteraturstudier och individuella moment. Handledningen på de kliniska momenten sker i grupper om 4 till 5 studenter. Under utbildningen skall studenten arbeta med familjer.

Examination

- Moment 1 examineras genom skriftligt hemtentamen i grupp. Momentet examineras under termin 1.
- Moment 2 examineras individuellt genom skriftlig tentamen. Momentet examineras under termin 1.
- Moment 3, 4 och 5 examineras individuellt genom skriftligt tentamen. Momenten examineras under termin 2.
- Moment 6 examineras i grupp genom muntlig tentamen. Momentet examineras under termin 3.
- Moment 7 examineras individuellt genom skriftlig tentamen. Momentet examineras under termin 3.
- Moment 8 examineras individuellt genom skriftlig hemexamination. Momentet examineras under termin 4.
- Moment 9 examineras individuellt genom skriftlig hemexamination samt genom muntlig gruppexamination. Momentet examineras under termin 4.
- Moment 10 examineras individuellt genom ett skriftligt genogram samt muntligt i grupp. Momentet examineras under termin 1.

Moment 1-10 examineras även genom aktivt deltagande vid seminarium och gruppövningar under respektive moment. Vid frånvaro, eller vid underkänt deltagande, kan omexamination komma att genomföras i skriftlig form. Frånvaro över 20% går inte att kompensera och underkänt betyg sätts på momentet.

- Moment 11-13 examineras genom totalt minst 3 godkända familjeterapeutiska arbeten under handledning samt individuell skriftlig behandlingsrapport. Vid mer än 20 % frånvaro vid handledningstillfällena kan ingen bedömning göras och underkänt resultat sätts på momentet.

Antal omexaminationer framgår av avtal för uppdragsutbildning.

Rättning av hemexaminationer innebär att studenterna i ett första steg kan erhålla godkänt, underkänt alternativt komplettering. Erhålls komplettering har studenten två veckor på sig att genomföra denna enligt anvisningar ifrån rättaren. Därefter sätts betyg i form av Godkänd eller Underkänd. För att examinationen ska vara aktuell för bedömning måste den ha inkommit inom angiven tidsgräns, vilken anges i schema i samband med terminsstart.

Övriga föreskrifter

Kursutvärdering kommer att genomföras enligt de riktlinjer som är fastställda av Styrelsen för utbildning.

Litteratur och övriga läromedel

Familjeterapeutisk teori och metod

Artiklar kan tillkomma under momentens gång

Abrahamsson, Erik; Berglund, Gustaf

Psykoterapins förnyare : samtal om systemiskt förändringsarbete

2. uppl. : Lund : Studentlitteratur, 2013 - 225 s.

ISBN:9789144096162 LIBRIS-ID:14710818

[Sök i biblioteket](#)

Andersen, Tom

Reflekterande processer : samtal och samtal om samtalen

Weine, Bengt; Hopstadius, Kerstin

4., utök. uppl. / b översättning: Bengt Weine, Kerstin Hopstadius : Stockholm : Mareld, 2003 - 237 s.

ISBN:9188872386 LIBRIS-ID:8860759

[Sök i biblioteket](#)

Anderson, Harlene; Goolishian, Harold A.

Från påverkan till medverkan : språk- och meningsskapande system i samverkan : [terapi med språkssystemiskt synsätt]

Hopstadius, Kerstin

Stockholm : Mareld, 1992 - 150 s.

ISBN:91-971117-8-3 LIBRIS-ID:8383588

[Sök i biblioteket](#)

Anderson, Harlene

Samtal, språk och möjligheter : psykoterapi och konsultation ur postmodern synvinkel

Brodin, Cecilia; Hopstadius, Kerstin

Stockholm : Mareld, 1999 - 316 s.

ISBN:91-88872-16-5 (inb.) ; 335:00 LIBRIS-ID:7775975

[Sök i biblioteket](#)

Bateson, Gregory

Mönstret som förbinder : eko-cybernetiska texter*Brand, Stewart; Graffman, Erik*

Stockholm : Mareld, 1998 - 262 s.

ISBN:91-88872-10-6 (inb.) ; 360:00 LIBRIS-ID:7775969

[Sök i biblioteket](#)*Berg, Insoo Kim; DeJong, Peter***Att bygga lösningar : en lösningsfokuserad samtalsmodell***Fredriksson, Marie; Weine, Bengt*

2., [rev. och utök.] uppl. / b [översättning: Marie Fredriksson och Bengt Weine] : Stockholm : Mareld, 2003 - 375 s.

ISBN:91-88872-37-8 LIBRIS-ID:9102473

[Sök i biblioteket](#)*Forsberg, Gunnar; Wallmark, Johan***Nätverksboken : om mötets möjligheter**

2., [bearb. och utök.] uppl. : Stockholm : Liber, 2002 - [2], 352 s.

ISBN:91-47-05157-4 LIBRIS-ID:8845469

[Sök i biblioteket](#)*Jensen, Per; Hårtveit, Håkon***Familjen plus en : en resa genom familjeterapins praktik och idéer***Engelsöy, Peter; Lindahl, Charlotta*

2., [rev. och utök.] uppl. : Stockholm : Mareld, 2005 - 383, [1] s.

ISBN:91-88872-64-5 (inb.) LIBRIS-ID:9804330

[Sök i biblioteket](#)*Lundsbye, Maths***Familjeterapins grunder : ett interaktionistiskt perspektiv, baserat på system-, process- och kommunikationsteori**

4. rev. utg. : Stockholm : Natur & Kultur, 2010 - 425 s.

ISBN:978-91-27-12122-5 (inb.) LIBRIS-ID:11727907

[Sök i biblioteket](#)*Morgan, Alice***Vad är narrativ terapi?***Carlberg, Anna-Lena*

Stockholm : Mareld, 2004 - 143 s.

ISBN:91-88872-51-3 (korr.) z 9188872513 LIBRIS-ID:9654660

[Sök i biblioteket](#)*Ringborg, Magnus***Förändrande familjesamtal : en handbok för familjelotsar**

2. uppl. : Lund : Studentlitteratur, 2010 - 121 s.

ISBN:978-91-44-07167-1 LIBRIS-ID:12032540

[Sök i biblioteket](#)*Seikkula, Jaakko; Arnkil, Tom Erik***Sociala nätverk i dialog***Silfvenius, Ulla*

Stockholm : Mareld, 2005 - 198 s.

ISBN:91-88872-70-X z 918887270X LIBRIS-ID:9963675

[Sök i biblioteket](#)

Tomm, Karl

Systemisk intervjumetodik : en utveckling av det terapeutiska samtalet

Liedén, Lennart

Stockholm : Mareld, 1989 - 182, [2] s.

ISBN:91-971117-1-6 LIBRIS-ID:8383586

[Sök i biblioteket](#)

Wrangsjö, Björn

Familjens livscykel : om stabilitet och förändring i ett flergenerationsperspektiv

1. uppl. : Stockholm : Mareld, 2009 - 165 s.

ISBN:978-91-86381-00-4 LIBRIS-ID:11605545

[Sök i biblioteket](#)

Rekommenderad litteratur

Familjeterapi : tillämpningar ur ett svenskt perspektiv

Sundelin, Johan; Hansson, Kjell

Lund : Studentlitteratur, 1995 - 398 s.

ISBN:91-44-46911-X (korr.) LIBRIS-ID:7279074

[Sök i biblioteket](#)

Petitt, Bill; Olson, Hardy

Om svar anhålles! : en bok om interaktionistiskt förändringsarbete : teori och analys

2., rev. uppl. : Stockholm : Mareld, 1994 - 416 s.

ISBN:91-971976-6-1 (korr.) (inb.) LIBRIS-ID:7795827

[Sök i biblioteket](#)

Grundläggande psykologi

Obligatorisk litteratur

Artiklar kan tillkomma under momentens gång

Havnesköld, Leif; Risholm Mothander, Pia

Utvecklingspsykologi

3., [helt omarb., och uppdaterade] uppl. : Stockholm : Liber, 2009 - 384 s.

ISBN:978-91-47-09338-0 (inb.) LIBRIS-ID:11317631

URL: [Omslagsbild](#)

[Sök i biblioteket](#)

Psykopatologi och dysfunktionella familjesystem

Obligatorisk litteratur

Artiklar kan tillkomma under momentens gång

Allgulander, Christer

Introduktion till klinisk psykiatri

2. uppl. : Lund : Studentlitteratur, 2008 - 318 s.

ISBN:978-91-44-04936-6 LIBRIS-ID:10674788

[Sök i biblioteket](#)

Juridik och etik

Obligatorisk litteratur

Artiklar kan tillkomma under momentens gång

Etik och juridik för psykologer och psykoterapeuter

Sverne Arvill, Ebba; Hjelm, Åke; Johnsson, Lars-Åke; Sääf, Christina

5. uppl. : Lund : Studentlitteratur, 2012 - 346 s.

ISBN:978-91-44-07543-3 LIBRIS-ID:13434329

[Sök i biblioteket](#)

Forskning och klinisk utvärdering

Obligatorisk litteratur

Artiklar kan tillkomma under momentens gång

Research methods in clinical psychology : an introduction for students and practitioners

Barker, Chris; Pistrang, Nancy; Elliott, Robert; Barker, Chris

2nd ed. : New York : J. Wiley, 2002 - 284 s.

ISBN:0-471-49087-3 (hbk) LIBRIS-ID:8648141

[Sök i biblioteket](#)

Philips, Björn; Holmqvist, Rolf (Red.)

Vad är verksamt i psykoterapi?

Stockholm : Liber, 2008 - 279s.

ISBN:9789147084418

[Sök i biblioteket](#)